

עבודת השם

כרלת "ואתחנן"

הקב"ה, צריך לקיים את מה שמצוים, והקב"ה מה שירצה יעשה. אמר לו חזקיהו תן לי בתך, ובזכות שנינו יצאו בני טובים. אמר לו ישעיהו, עכשיו מה שהיה היה, כבר נגזרה גזרה ברקיע. אמר לו חזקיהו: כלה נבואתך וצא. כך מקובלני מבית אבא, אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתיימש מן הרחמים. אע"פ שתפילה זו הנאמרת בשעה זו היא בלי כוונה, מכובד המחלה שהוא חולה בה, מכל מקום מוטב שתפלה הוא עצמו ויבקש רחמים מפני הקב"ה שישלח לו רפואה שלמה מאשר יתפללו עליו אחרים בכוונה שלמה. והוא שאומר דוד המלך ע"ה בתהילים: קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. ר"ל, הקב"ה קרוב למי שקורא אליו בכוונה בשעת צער. אע"פ שאין התפילה נאמרת בכוונה שלמה, שהרי הוא שרוי בצער גדול ובפורענות קשה, ובכל זאת קרוב ה' לקריאתו, ומצילו מן הצער שיש לו.

והפסוק אומר לנו כך, דעו שמכאן ואילך תתנו דעתכם למה שאתם מוציאים מפיהם, אע"פ שעכשיו אני מציילכם מן הפורענות אפילו כשהתפילה בלי כוונה שלמה, ועוד אמר דוד המלך ע"ה מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה. היינו שהייתי שרוי במיצר קראתי אני עצמי אל ה' ולא סמכתי על תפילת אחרים, אע"פ שתפילתי לא הייתה בכוונה שלמה מרוב עוצר ויגון. והקב"ה לא זו בלבד שהצילני מן הצער, אלא אף נתן לי טובה מרובה ומרחיבה. וכך עמד חזקיהו המלך והתחיל להתפלל לפני הקב"ה ממעמקי ליבו ואמר: ריבונו של עולם, והרי שונמית לא עשתה אלא עליית קיר קטנה כשעבר שם אלישע הנביא, כדי שימצא מקום מוכן לו, ואתה החיית את בנה בגלל אותה זכות.

סבי אבא, שלמה המלך, שציפה את היכל הקודש כולו בכסף ובוזה בשעה שבנה את בית המקדש לכבודך, על אחת כמה וכמה שאתה צריך לזכור הזכות הזאת ולרפא אותי מחולי. וזכור שהתהלכתי לפניך בלב תמים, והתחיל לבכות לפני הקב"ה בדמעות שלישי. ובאותה שעה קיבל הקב"ה תפילתו, והוסיף לו על שנותיו עוד ט"ו שנה. ומכאן אנו למדים שאע"פ שמן השמים נגזר על חזקיהו שימות ואף נפל למשכב, בכל זאת לא מנע עצמו מן הרחמים, והקב"ה ביטל הגזרה והוסיף לו 15 שנות חיים.

וכדי ללמדנו עצה טובה זו המתין משה רבינו עד שגמר מלחמת סיחון ועוג וחלק את ארצם לראובן וגד וחצי שבט המנשה. ואח"כ נקם נקמת ה' במדין, ואח"כ מינה את יהושע במקומו, ואח"כ התחיל להתפלל על עצמו, כיוון

"וַיִּתְחַנֵּן, אֵלֵיהֶּ, בְּעַת הַהוּא, לֵאמֹר." (אתחנן גיבג) עכשיו הודיע משה רבינו לישראל שאחרי שלחם מלחמת סיחון ועוג ואחרי שחילק שטחים לבני ראובן ולבני גד ולחצי שבט המנשה, ומינה את יהושע במקומו, וציווה לו להיות חוק ואמין לקראת המלחמה עם ל"א המלכים, ושלא יתיירא מהם, כי ה' יתברך הוא שילחם עבורם, אחרי שעשה כל זה התחיל להתחנן לפני הקב"ה שיבטל הגזרה שגזר עליו שלא יכנס לארץ ישראל, וזהו שאמר: ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמור. ויש לכם לשאול, למה המתין משה רבנו כל אותו זמן עד שכבש את ארץ סיחון ועוג וחילק הארץ לראובן וגד וחצי שבט המנשה והעמיד את יהושע במקומו, ורק אז התחיל להתחנן אל ה' שייתן לו להיכנס לא"י, והרי מן הראוי היה שבתחילה יבקש רחמים על עצמו מיד לאחר שכעס עליו הקב"ה וגזר עליו הגזרה הזאת, ורק לאחר שהיה רואה שהתפילה לא נתקבלה היה צריך לחלק את ארץ סיחון ועוג ולמנות את יהושע במקומו.

משה רבינו המתין עד עכשיו בתפילתו כדי ללמדנו, שאפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים. ויבקש ויתפלל לפני הקב"ה שיצילו מן המוות, ואל יאמר: שוב אין לי כל תקווה להצלה. וכן מצינו בחזקיהו מלך יהודה שנפל למשכב, ובא אליו ישעיהו לבקרו, וציווה עליו לעשות צואה לביתו כי הוא עומד למות מן החולי הזה ולא יחיה לעולם הבא, שאל אותו חזקיהו: מה פשעי ומה חטאתי שנגזרה עלי הגזרה הרעה הזאת. אמר לו ישעיהו, מפני שלא השתדלת לישא אישה, אמר לו חזקיהו, דע שראיתי ברוח הקודש שהבנים שעתידיים לצאת ממני לא יהיו טובים. ואם אלד ילדים רעים מוטב שלא אשא אישה כלל. אמר לו ישעיהו: מה לך להתעמק בנסתרות של

19:20	כניסת השבת
20:21	צאת השבת
19:40	שקיעה
20:52	ר. תם
5:59	הנץ

הפטירה: פ"חפ"ח פ"חפ"ח ע"מ"ו

שמאותו יום לא נשאר לו אלא שבעה חדשי חיים. ולהודיע כל זה אומר הכתוב: ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמור. היינו למה התחננתי רק בעת ההיא כי רציתי ללמד אתכם דרך ובה שלא תתיאשו מרחמי שמים אפילו כשאתם תהיו שרויים בצרה גדולה ובפורענות קשה ביותר, ואפילו שתבואו למצר כזה שחרב חדה תהיה מונחת על צווארכם, אל תמנעו עצמכם מבקשת רחמים. וכאן אע"פ שהקב"ה לא קיבל תפילתו של משה, אבל עליכם לדעת שחזר משה רבינו והתפלל שכלל הפחות יזכה לראות את ארץ ישראל והקב"ה קיבל תפילה זו, ואמר לו עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפונה ותימנה ונגבה וראה בעיניך.

היינו, תפילה זו אני מקבל, עלה ראש הפסגה והסתכל בכל ד' רוחות העולם ותראה כמו עיניך את א"י כולה, ולכן אומר הכתוב כאן אחר כך: אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. בקשה זו שאתה מבקש להיכנס לא"י, אל

תבקשני עוד. אבל הבקשה האחרת שלכל הפחות רוצה - אתה לראות הארץ בעיניך, אותה אקבל, והראה לו הארץ. ומכאן למדו חז"ל שגדולה מעלת התפילה שמתפלל אדם להקב"ה בשעת צער, יותר מאדם שיש לו הרבה מעשים טובים. שהרי משה רבינו היה גדול במעשים טובים ולא נענה. ורק משהתפלל נענה ואמר לו עלה ראש הפסגה.

והטעם שגדולה תפילה ממעשים טובים, שאם אדם מתפלל להקב"ה הרי הוא מוכיח בזה שהוא מאמין בלב שלם שכל המאורעות הבאים לו לאדם הן טובים והן רעים, מידי הקב"ה הם באים, והוא מכיר שהקב"ה מצילו ומושיעו ובוזה שהוא פונה בתפילה אליו יתברך והוא יודע יפה שאין מי שיעזרו מלבד הקב"ה מצרה זו ומפורענות זו, הרי הוא מראה שהקב"ה אחד ושמו אחד. ולכן גדולה מעלת התפילה, שהקב"ה ממלא משאלתו ע"י תפילה.

סיפור בהמשכים "שבועת אמונים" חלק ב.

קיצור: זה קרה לפני כארבע-מאות שנה, בימיו של רבי יהודה ליוואי, 'המהר"ל מפראג'. היהודים נהנו מיחס חיובי של המלך פרדיננד, והמדינה כולה הרוויחה מכך. **המשך:** כולם היו עטופים בטליות ובידיהם ספרי-תורה. המחזה הרעיד את הלבבות. בחלל נשמע קולו של המהר"ל הקורא בדבקות, מתוך סערת בכי: "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד". כל הקהל פרץ אף הוא בבכי של התרגשות. הכול הבינו כי אסון נורא מתרגש. "הקשיבו יהודים", פתח המהר"ל, "בקריאת 'שמע ישראל' יהודים השליכו את עצמם אל תוך האש וקידשו שם שמים ברבים. גם עתה ידליק הפסוק 'שמע ישראל' את אש מסירות-הנפש בליבותינו, וייתן לנו כוח לעמוד בכל הניסיונות". קולו של המהר"ל גבר והלך. הוא ציין את מלכותו של המלך הנוטה חסד ליהודים ודיבר בשבח הגויים הפשוטים המקיימים יחסי שלום עם היהודים. "האויבים הגדולים שלנו הם הכמרים, המבקשים את נפשנו", קרא. כאן הציג המהר"ל את צווי המלך והקריאה לפני הציבור. פרץ חדש של בכי בקע מהקהל. נשים וקשישים התעלפו. המהר"ל המשיך: "הבה נחלל מבכי, המבטא חולשה. במקום זאת נפגין כולנו תוקף ועוז, ובכך נקדש שם שמים. נישבע כאן כולנו, אל מול ספרי-התורה, כי איש מאתנו לא ילך לשמוע נאום של כומר, ואם יגררו אותנו אל הכנסיות - נאטום את אוזנינו". מפי הקהל נשמע כמו הד אדיר: "אנו נשבעים! אנו נשבעים!". מיד לאחר מכן ציווה המהר"ל לחזור אחר החזן מילה במילה על הפסוקים "שמע ישראל", "ברוך שם" ו"ה' הוא האלוהים". לאחר מכן תקעו בשופרות, ולסיום עלו הכהנים ובנשיאת כפיים בירכו את הנאספים. בשנתיים הבאות סבלו היהודים רדיפות קשות מידי הכמרים, שניסו לאלצם לבוא אל הכנסיות. מאמציהם היו לשווא, כי גם הגויים בזו לכמרים והגנו על היהודים. אותם יהודים שהוכרחו בידי גברתנים להיכנס לכנסייה, אטמו את אוזניהם. אכזבת הכמרים הייתה רבה. בה-בעת פעל המהר"ל לביטול הגזרה. המלך חשש אף הוא מהגירוש, בידעו כי הדבר יחמיר את המצב הכלכלי ויביא משבר כספי. המהר"ל נועד עם הנסיכים וביקש את עזרתם. הם המליצו לשלוח נציג מטעם היהודים אל האפיפיור החדש שנתמנה באותם ימים, ולבקש ממנו להתיר למלך את הבטחתו בדבר הגירוש. אחד מנכבדי הקהילה, רבי מרדכי צמח, נבחר לנסוע לרומא אל האפיפיור החדש. דבריו עשו על האפיפיור רושם טוב, והוא השתכנע להתיר למלך את הבטחתו ולבטל את גירוש היהודים. הגזרה התבטלה וליהודים הייתה אורה ושמחה. **סוף!**

פנית ההלכות "דין כיבוד ויקי הבית"

ע"פ ילקוט יוסף
כרך ה.

א. הספרדים ההולכים בעקבות הוראות מרן השלחן ערוך מותר להם לכבד בית מרוצף בשבת במטאטא כדרכם בחול. ואפי' במטאטא העשוי מענפי אילן יבשים שאינם נכפפים, ובוודאי נשבר מהם בעת השיטוי, אפשר להקל. אבל בקרקע שאינה מרוצפת אין להקל אלא על-ידי גוי. ולדעת הרמ"א יש להחמיר שלא לטאטא את הבית אפילו במרוצף. אבל על ידי גוי יש להקל בכל ענין, בין בבית מרוצף ובין בבית שאינו מרוצף. ויש אומרים שגם לאשכנזים יש להקל לטאטא את הבית במטאטא מברשת שאינו עשוי מקש, אף על-ידי ישראל, ואין לחוש שמא יבואו לטאטא בית שאינו מרוצף ואז ישו גומות, דכיון שבזמן הזה כל הבתים שבעיר הם מרוצפים אין לגזור בית מרוצף אטו בית שאינו מרוצף. וכן עיקר. (ילקוט יוסף שבת ה עמוד סב)

ב. אין שוטפין את הקרקע במים בשבת, אפילו בקרקע מרוצפת. ומכל מקום כשיש לכלוך על הרצפה, מותר לשפוך על מקום הלכלוך מעט מים מכלי, ולנגב המים במגב [מקל-גומי]. (ילקוט יוסף שבת כרך ה עמוד סח)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאוגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורבחון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית: יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.asef@gmail.com כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"